

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta (HE 55/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta (SiVM 6/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan varhaiskasvatuslain (540/2018) 42 §:n otsikko ja 4 momentti, 43 a §:n 1 momentin 3 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 44 §, 44 a §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2—4 momentti, 44 b ja 44 c §, 44 d §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2—4 momentti, 45 §:n 2 ja 3 momentti, 46 §:n otsikko, 1 momentti, 2 momentin johdantokappale ja 1 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 47 §:n 3 momentti, 49 §, 51 §:n 2 momentti, 58 §:n 1 momentti, 59 §:n otsikko sekä 1 ja 4 momentti sekä 63 §:n otsikko ja 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 42 §:n otsikko sekä 46 §:n otsikko ja 3 momentti laissa 189/2024, 42 §:n 4 momentti, 45 §:n 2 momentti, 46 §:n 1 momentti ja 51 §:n 2 momentti laissa 626/2025, 43 a §:n 1 momentin 3 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 44 a §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2—4 momentti, 44 b ja 44 c §, 44 d §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2—4 momentti, 45 §:n 3 momentti, 46 §:n 2 momentin 1 ja 4 kohta, 49 §, 58 §:n 1 momentti, 59 §:n otsikko sekä 1 ja 4 momentti ja 63 §:n otsikko ja 1 momentti laissa 326/2022, 44 § laeissa 326/2022 ja 626/2025 ja 47 §:n 3 momentti laissa 742/2023, sekä

lisätään 44 d §:ään, sellaisena kuin se on laissa 326/2022, uusi 5 momentti ja 45 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 326/2022 ja 626/2025, uusi 4 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 92/2025 vp

42 §

Tiedonsaantioikeudet

— — — — —
Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada pyydettyä muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta ja kytkennöistä, jotka ovat välttämättömiä yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamista koskevan hakemuksen käsittelemiseksi tai 43 a §:ssä tarkoitettujen yleisten edellytysten täyttymisen selvittämiseksi tai valvomiseksi.

43 a §

Yksityisen varhaiskasvatuksen harjoittamisen yleiset edellytykset

Palveluntuottajan tulee täyttää koko toiminnan ajan seuraavat yleiset edellytykset:

— — — — —
3) palveluntuottajalla ei ole ulosotossa verovelkoja tai muita julkisia velkoja, velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuustodistuksin, eikä muita sellaisia veroihin tai lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien laiminlyöntejä tai muita palveluntuottajan maksukykyyn nähden vähäistä suurempia velkoja, jotka vaarantavat palveluntuottajan luotettavuuden;

— — — — —
Jos 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitetuissa seikoissa tapahtuu muutoksia, niistä on ilmoitettava viipymättä kirjallisesti päiväkotitoiminnan osalta rekisteröintiviranomaiselle ja perhepäivähoidon osalta kunnan monijäseniselle toimielimelle siinä kunnassa, jossa palveluja tuotetaan.

Mitä 43 §:ssä ja 1 momentissa säädetään palveluntuottajasta, koskee myös sitä, joka omistuksen, sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella käyttää määräämisvaltaa palveluntuottajan puolesta. Jos yksityistä varhaiskasvatusta harjoittaa oikeushenkilö ja oikeushenkilön omistukseen, sopimukseen tai muuhun järjestelyyn perustuva määräysvalta siirtyy, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava siitä rekisteröintiviranomaiselle kahden viikon kuluessa määräysvallan siirtymisestä.

44 §

Oikeus harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa

Yksityistä päiväkotitoimintaa saa harjoittaa vain palveluntuottaja, jota ja jonka toimipaikkoja koskevat tiedot on tallennettu 46 §:ssä tarkoitettuun Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään palveluntuottajien rekisteriin.

Edellä 1 momentista poiketen uusi palveluntuottaja saa aloittaa toimintansa, kun palveluntuottajan on katsottu täyttävän 43 a §:ssä tarkoitettut yleiset edellytykset, sen toimipaikka on tarkastettu 44 b §:ssä säädetyn mukaisesti ja kunta on antanut tarkastuskertomuksen suorittamastaan tarkastuksesta, eikä tarkastuksessa ole havaittu puutteita.

Eduskunnan vastaus EV 92/2025 vp

44 a §

Rekisteröintiä varten annettavat tiedot

Palveluntuottajan on toimitettava rekisteröintiä varten tarvittavat tiedot rekisteröintiviranomaiselle sähköisen asiointipalvelun kautta. Päiväkotitoiminnan harjoittamista koskevan rekisteröintihakemuksen on sisällettävä:

— — — — —
Kunnan monijäsenisen toimielimen tai sen määräämän viranhaltijan on annettava palveluntuottajalle ohjausta ja neuvontaa hakemuksen tekemistä varten.

Palveluntuottajan on haettava rekisteröinnin muuttamista, mikäli 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetuissa seikoissa tapahtuu olennaisia muutoksia. Rekisteröinnin muuttamista koskevan hakemuksen on sisällettävä 1 momentissa säädetty tiedot niiltä osin kuin ne ovat tarpeen muutoshakemuksen ratkaisemiseksi. Muutosta ei saa toteuttaa ennen kuin muutos on rekisteröity. Mikäli muutos koskee uuden toimipaikan perustamista, toiminnan saa aloittaa, kun toimipaikka on tarkastettu 44 b §:ssä säädetyn mukaisesti ja kunta on antanut tarkastuskertomuksen suorittamastaan tarkastuksesta, eikä tarkastuksessa ole havaittu puutteita.

Hakemuksen tekemisestä, sisällöstä ja hakemukseen liitettävistä asiakirjoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

44 b §

Päiväkodin toimipaikan tarkastus

Rekisteröintiviranomaisen tulee rekisteröintiä koskevan hakemuksen saatuaan ja uusien palveluntuottajien osalta 43 a §:ssä tarkoitetut yleiset edellytykset tarkastettuaan pyytää kunnan monijäsenistä toimielintä suorittamaan tarkastus varhaiskasvatuksen toimipaikassa sen varmistamiseksi, että toimintaympäristö on soveltuva suunnitellulle varhaiskasvatuksen järjestämiselle ja vastaa laissa säädettyjä vaatimuksia. Tarkastuksen suorittamista varten toimielimen tulee saada rekisteröintiviranomaiselta kopio palveluntuottajan hakemuksesta. Kunnan monijäsenisen toimielimen tulee välittömästi pyynnön saatuaan suorittaa tarkastus varhaiskasvatuksen toimipaikassa.

Tarkastuksen yhteydessä hakemuksen tekijän tulee esittää kunnan monijäseniselle toimielimelle toimipaikkaa koskeva 48 §:ssä tarkoitettu omavalvontasuunnitelma sekä lasten kanssa työskentelevän muuhun kuin työsopimussuhteiseen henkilöstöön kuuluvan henkilön osalta lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu rikosrekisteriote.

Osana tarkastusta kunnan monijäsenisen toimielimen tulee tarvittaessa pyytää lausuntoa pelastus-, rakennusvalvonta- ja terveydensuojeluviranomaisilta. Lausunnot saatuaan kunnan monijäsenisen toimielimen tulee viipymättä koostaa rekisteröintiviranomaiselle tarkastuskertomus suorittamastaan tarkastuksesta ja muilta viranomaisilta saamistaan lausunnoista. Kunnan monijäsenisen toimielimen tulee kirjata tarkastuskertomukseen tieto omavalvontasuunnitelman ja rikosrekisteriotteen esittämisestä. Kunnan monijäsenisen toimielimen tulee liittää saamansa viranomaislausunnot tarkastuskertomukseensa. Kunnan monijäseninen toimielin antaa tarkastuskertomuksen tiedoksi palveluntuottajalle viipymättä sen valmistuttua. Muilta osin tarkastuksessa noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 92/2025 vp

44 c §

Toiminnan lopettaminen

Palveluntuottajan on viipymättä tehtävä rekisteröintiviranomaiselle kirjallinen ilmoitus toiminnan lopettamisesta.

Rekisteröintiviranomaisen on saatettava toiminnan lopettamista koskeva ilmoitus tiedoksi kunnan monijäseniselle toimielimelle tai sen määräämälle viranhaltijalle siinä kunnassa, jossa toimipaikka sijaitsee.

44 d §

Rekisteröinnin peruuttaminen

Rekisteröintiviranomaisen tulee palveluntuottajaa kuultuaan peruuttaa palveluntuottajan tai sen toimipaikan rekisteröinti, jos:

Rekisteröintiviranomaisen tulee ennen rekisteröinnin peruuttamista varata palveluntuottajalle mahdollisuus 1 momentissa tarkoitettujen puutteiden korjaamiseen asettamassaan kohtuullisessa määräajassa.

Palveluntuottajan rekisteröinti tulee peruuttaa myös, jos se ilmoittaa toiminnan lopettamisesta kirjallisesti rekisteröintiviranomaiselle. Lisäksi rekisteröintiviranomainen voi peruuttaa palveluntuottajan rekisteröinnin, jos päiväkotitoimintaa ei ole harjoitettu kahteen vuoteen, eikä palveluntuottaja ole ilmoittanut toiminnan lopettamisesta.

Rekisteröintiviranomainen tekee päätöksen rekisteröinnin peruuttamisesta. Rekisteröintiviranomaisen on saatettava peruuttamista koskeva päätös tiedoksi kunnan monijäseniselle toimielimelle tai sen määräämälle viranhaltijalle siinä kunnassa, jossa toimipaikka sijaitsee.

Palveluntuottajaa koskevat henkilötiedot tulee poistaa rekisteristä vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona palveluntuottaja ilmoittaa toiminnan lopettamisesta tai päiväkotitoiminnan harjoittamista koskeva rekisteröinti peruutetaan edellä 1—3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa.

45 §

Päiväkodin johtajan ja perhepäivähoidon vastuuhenkilön nimeäminen

Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus päiväkodin johtajan vaihtumisesta ja tämän yhteystietojen muutoksesta rekisteröintiviranomaiselle. Rekisteröintiviranomainen antaa muutoksen tiedoksi kunnan monijäseniselle toimielimelle. Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus perhepäivähoidon vastuuhenkilön vaihtumisesta ja vastuuhenkilön tämän yhteystietojen muutoksesta 44 e §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan monijäseniselle toimielimelle.

Ilmoituksen tulee sisältää päiväkodin johtajan tai perhepäivähoidon vastuuhenkilön nimi, henkilötunnus, yhteystiedot, koulutus, työkokemus ja tehtävä toimipaikassa.

Rekisteröintiviranomainen tekee päätöksen päiväkodin johtajan tietojen vaihtamisesta.

Eduskunnan vastaus EV 92/2025 vp

46 §

Tietojen tallentaminen rekisteriin

Lupa- ja valvontavirasto pitää palveluntuottajien rekisteriä (Soteri) yksityisen päiväkotitoiminnan rekisteröintiä, valvontaa ja tilastointia varten. Rekisteröintiviranomainen rekisteröi palveluntuottajan ja sen toimipaikat, jos ne täyttävät tässä laissa säädetty edellytykset. Rekisteröintiviranomainen tekee päätöksen päiväkotitoiminnan rekisteröimisestä, rekisteröinnin muutoksesta taikka niiden hylkäämisestä.

Palveluntuottajien rekisteriin tallennetaan:

1) edellä 44 a §:n 1 momentissa, 44 c §:ssä, 44 d §:ssä ja 45 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot;

4) muut kuin 1—3 kohdassa tarkoitetut rekisteröintiä ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot, jotka eivät sisällä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 9 artiklassa tarkoitettuja tietoja.

Palveluntuottajan on pidettävä rekisteriin tallennettavat 44 a §:n 1 momentin 1, 2 ja 5 kohdassa tarkoitetut yhteystiedot ajantasaisina ja ilmoitettava niissä tapahtuneista muutoksista sähköisen asiointipalvelun kautta. Rekisteröintiviranomainen vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja niiden luovuttamisen lainmukaisuudesta. Valvontaviranomainen saa käyttää rekisterin tietoja tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

47 §

Rekisterissä olevien tietojen julkistaminen ja luovuttaminen

Tietoja, jotka koskevat tässä laissa tarkoitetun toimintansa lopettanutta palvelujentuottajaa, saa julkaista ja luovuttaa julkisessa tietopalvelussa enintään 12 kuukauden ajan siitä, kun lopettamisilmoitus saapui rekisteröintiviranomaiselle tai kun rekisteröintiviranomainen on peruuttanut palveluntuottajan rekisteröinnin.

49 §

Varhaiskasvatusrikkomus

Yksityistä varhaiskasvatusta järjestävä tai tuottava, joka tahallaan

1) laiminlyö 44 §:ssä tarkoitetun rekisteröinnin hakemisen tai 44 e §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tekemisen,

2) järjestää tai tuottaa varhaiskasvatusta, vaikka on saanut rekisteröintihakemukseen hylkäävän päätöksen tai rekisteröinti on 44 d §:n nojalla peruutettu taikka

3) järjestää tai tuottaa varhaiskasvatusta tai esiopetusta vastoin 58 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa,

Eduskunnan vastaus EV 92/2025 vp

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *varhaiskasvatusrikkomuksesta* sakkoon.

Ennen syytteen nostamista syyttäjän on varattava kunnan monijäseniselle toimielimelle tilaisuus antaa lausuntonsa.

51 §

Valtion ohjausjärjestelmä

Varhaiskasvatuksen alueellinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sekä rekisteröintiviranomaisen tehtävät kuuluvat Lupa- ja valvontavirastolle.

58 §

Määräyksen antaminen

Jos varhaiskasvatuksen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista, valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimipaikan, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi. Jos palvelujentuottaja ei ole täyttänyt ilmoitusvelvollisuuttaan, palveluntuottaja on jättänyt hakematta rekisteröintiä, on aloittanut toiminnan ennen 44 b §:ssä tarkoitettua tarkastusta, rekisteröintihakemuksesta on tehty hylkäävä päätös tai rekisteröinti on peruutettu ja palveluntuottaja silti harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa, toimipaikka tulee määrätä välittömästi suljettavaksi.

59 §

Viranomaisten välinen yhteistyö

Valvontaviranomaisten ja rekisteröintiviranomaisen on toimittava yhteistyössä tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan.

Jos 52 §:ssä tarkoitettu valvontaviranomainen saa tietoonsa, että palveluntuottajan toiminnassa on 44 d §:n mukaisia rekisteröinnin peruuttamisen edellytyksenä olevia puutteita, sen tulee ilmoittaa asiasta rekisteröintiviranomaiselle. Ennen rekisteröinnin peruuttamista koskevan päätöksen tekemistä rekisteröintiviranomainen voi pyytää valvontaviranomaisen lausuntoa.

Eduskunnan vastaus EV 92/2025 vp

63 §

Muutoksenhaku rekisteröinti- ja valvontaviranomaisen päätöksiin

Haettaessa muutosta rekisteröinti- tai valvontaviranomaisen päätökseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 .

Yksityiset palveluntuottajat, jotka ovat merkittyinä palveluntuottajien rekisteriin tämän lain voimaan tullessa, saavat jatkaa toimintaansa tämän lain tultua voimaan. Rekisteröintiviranomaisen tulee viran puolesta ja maksutta muuttaa niille myönnetyt luvat ja tehdyt rekisteröinnit tämän lain mukaisiksi rekisteröinneiksi kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Helsingissä 8.10.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri